

Додаток 7

Затверджено рішенням

Смолінської селищної ради

№ 738 від 25 грудня 2024 року

ПРОГРАМА

**охорони навколишнього природного середовища Смолінської
територіальної громади на 2025-2029 роки**

ЗМІСТ

№ розділу	Назва розділу Програми	№ стор.
1	Мета та завдання Програми	3
2	Пріоритети розвитку Програми	3
2.1	Забезпечення екологічної безпеки, захисту життя і здоров'я мешканців громади від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища	4
2.2	Охорона водних ресурсів та розвиток рибного господарства	5
2.3	Утримання та збереження полезахисних смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення	5
2.4	Охорона лісів	5
2.5	Охорона об'єктів тваринного світу	5
2.6	Охорона та збереження червонокнижних рослин та тварин	6
3	Механізми реалізації Програми	6
3.1	Нормативно-правове забезпечення	6
3.2	Строки виконання	6
3.3	Фінансове забезпечення	7
3.4	Очікувані результати Програми	7
3.5	Координація та контроль за ходом виконання Програми	7
4	Паспорт Програми	8
	Додаток 1 Фінансове забезпечення	9

1. Мета та завдання Програми

Метою Програми охорони навколишнього природного середовища Смолінської територіальної громади 2025 - 2029 роки (далі – Програма) є:

- поліпшення стану довкілля в громаді шляхом зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, зменшення скидів забруднених стічних вод та зменшення негативного впливу промислових і побутових відходів на довкілля;
 - забезпечення екологічної безпеки території громади, охорона та поліпшення стану навколишнього природного середовища, раціональне використання та відтворення природних ресурсів, шляхом здійснення комплексу науково обґрунтованих природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, мобілізація матеріальних та фінансових ресурсів, координація заходів органів місцевого самоврядування та господарчих суб'єктів, залучення громадськості до природоохоронних дій через екологічне інформування та освіту населення;
- посилення контролю з охорони та збереження тваринного та рослинного світу, в тому числі червонокнижних;
 - покращення умов існування диких тварин шляхом раціонального використання і відтворення об'єктів тваринного світу;
 - контроль за діяльністю фермерських господарств при застосуванні отрутохімікатів при обробці сільськогосподарських культур;
- забезпечення сприятливих умов розвитку рибного господарства для формування високих якісних та кількісних показників риби продукції та покращення екологічного стану водних об'єктів громади.
- організація взаємодії органів мисливської та рибної інспекції з виконавчими органами місцевого самоврядування - громадськими мисливськими інспекторами та громадськими інспекторами з охорони довкілля;
- утримання та збереження полезахисних смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення;
- проведення просвітницько-виховної роботи з населенням громади щодо важливості збереження лісового фонду як складової частини загальної екосистеми регіону;
- запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів;
- виховання громадян у дусі гуманного ставлення до тварин;
- пропаганди важливості охорони тваринного світу;
- розроблення механізму взаємодії виконавчих органів місцевого самоврядування, органів екологічного контролю, суб'єктів господарської діяльності.

2. Пріоритети розвитку Програми

2.1 Забезпечення екологічної безпеки, захисту життя і здоров'я мешканців громади від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища.

Екологічна ситуація на території Смолінської селищної територіальної громади потребує вирішення ряду питань:

1. Залишається проблемою несанкціоноване розміщення твердих побутових відходів населення в лісозахисних смугах впродовж автомобільних доріг, в лісонасадженнях та поблизу річок, відсутність культури поводження мешканців при поводженні з ТПВ біля встановлених контейнерів та сміттєзбірників є суттєвим чинником негативного впливу на земельні, водні та лісові ресурси селищної ради і здоров'я людей.

Іншою стороною даного питання є необхідність проведення роз'яснювальної роботи серед населення, використання відео та фото фіксації порушень у сфері благоустрою та при поводженні з ТПВ, застосування штрафних санкцій за засмічення територій благоустрою, покращення питання роздільного збирання твердих побутових відходів, вирішення питання сортування та забезпечення комплексної переробки твердих побутових відходів.

2. Потребує вирішення питання очищення технічної води, яка подається по водогону на вул. Спаська та вул. Молодіжна в с. Березівка, а також в с. Якимівка та с. Хмельове, доведення її до стандартів питної, також гостро стоїть питання якості води у вуличних колодязях, де в більшості підвищений рівень нітратів.

3. За період експлуатації обладнання очисних споруд та каналізаційних насосних станцій морально застаріло та амортизувалось, а іноді і частково вийшло з ладу. Знаходячись в такому стані очисні споруди не в змозі забезпечити якісну очистку стічних вод, а каналізаційні насосні – в повній мірі виконувати свої функції, що приводить до перевищення ГДК. Вирішення проблеми можливе будівництвом станції біохімічної очистки господарчо-побутових стічних вод серії ЕРШ^Р, блочно-модульного виконання в повному заводському виготовленні марки “Е-1000БХ” продуктивністю 1000 м³/добу та проведення капітальних ремонтів каналізаційних насосних станцій з установкою сучасного обладнання.

4. Значний вплив на екологію довкілля дає природна есхаліяція радону, у зв'язку із наявністю масивів гірських порід гранітоїдного складу з високим кларковим вмістом розсіяних радіоактивних елементів урано-торієвого ряду та безпосередньо сам урано-добувний комплекс.

Актуальними в цьому плані є:

- зменшення пилоутворення на території Смолінської шахти та безпосередньо в населених пунктах;
- удосконалення існуючої системи спостережень за станом атмосферного повітря в населених пунктах;
- поліпшення контролю за якістю атмосферного повітря і повітряного середовища в житлових та громадських приміщеннях;
- виконання робіт з доведення кратності вентиляції приміщень до санітарних норм;
- розвиток системи оповіщення і реагування на забруднення атмосфери в результаті промислових аварій, стихійних лих або знищення природних ресурсів, інших надзвичайних ситуацій екологічного спрямування

2.2 Охорона водних ресурсів та розвиток рибного господарства

На території Смолінської територіальної громади налічується 44 водних об'єктів, сформованих, в основному, по руслі р. Кільчень. Наявні кормові ресурси та склад іхтіофауни обумовлюють необхідність здійснення повномасштабного зариблення цінними об'єктами аквакультури: білим та строкатим товстолобом, коропом (сазаном), білим амуром, щукою, сомом. Якість поверхневих вод на території громади на цей час визначається переважно об'ємами і якісним складом стоків, що надходять до водойм з різноманітних промислових і сільськогосподарських підприємств. В зв'язку з відсутністю в прибережних зонах промислових і сільськогосподарських підприємств санітарний стан задовільний.

Використання орендованих ставків на території громади без науково-біологічних обґрунтувань спричиняє неповноцінне використання наявного потенціалу водойм, відповідно знижується загальна рибопродуктивність водойм.

Основними завданнями Програми щодо охорони водних ресурсів та розвитку рибного господарства є:

- сприяння зариблення малих водосховищ посадковим матеріалом цінних видів рослиноїдних риб;
- підтримання гідрологічного режиму та санітарного стану водних об'єктів;
- вирішення питання паспортизації водних об'єктів та гідротехнічних споруд;
- посилення роботи щодо передачі в оренду водних об'єктів громади;
- проведення робіт по благоустрою водойм та поліпшенню їхнього технічного стану.

2.3 Утримання та збереження полезахисних смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення

Полезахисні лісові смуги є надважливим елементом у формуванні стійких до несприятливих умов агроландшафтів. Основне призначення полезахисних лісових смуг є захист від ерозії ґрунтів у лісостеповій та степовій зонах України.

Основними завданнями Програми щодо утримання та збереження полезахисних смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення є:

- Інвентаризація та подальше виготовлення технічної документації щодо інвентаризації полезахисних лісових смуг на території Смолінської територіальної громади;
- Проведення роботи щодо укладання договорів оренди полезахисних лісових смуг, або передачу їх в постійне користування власникам, орендарям земельних ділянок, державним або комунальним спеціалізованим підприємствам з обов'язковим включенням до договору оренди землі умов щодо утримання та збереження таких полезахисних лісових смуг і забезпечення виконання ними функцій агролісотехнічної меліорації згідно Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення.

2.4 Охорона лісів

Основними завданнями Програми щодо охорони лісів є:

- проведення просвітницько-виховної роботи з населенням громади щодо дотримання правил пожежної безпеки в лісах;
- проведення роз'яснювальної роботи щодо незаконної порубки і пошкодження дерев або чагарників; перевезення, зберігання незаконно зрубаних дерев або чагарників; знищення або пошкодження лісових культур, сіянців або саджанців у лісових розсадниках і на плантаціях, а також молодняка природного походження і самосіву на площах, призначених під лісовідновлення;
- проведення роз'яснювальної роботи щодо засмічення лісів відходами.

2.5 Охорона об'єктів тваринного світу

Тваринний світ є важливою частиною біосфери нашої планети. Разом з рослинами тварини відіграють виключну роль в міграції хімічних елементів, яка лежить в основі існуючих в природі взаємозв'язків. Оцінюючи значення окремих видів тварин для людини, слід відмітити, що абсолютно шкідливих, як і абсолютно корисних, тварин в природі немає. Значення кожного з них природі різнобічне і часто суттєво змінюється в залежності від його місце існування, сезону року, чисельності та характеру господарської діяльності людини. Нейтральні або корисні види можуть стати шкідливими, а шкідливі – корисними.

Тваринний світ відноситься до відновлюваних природних ресурсів. Однак для збереження їх здатності до відновлення потрібні конкретні природні умови, не порушені людиною, де відновні процеси проходять з певною швидкістю.

Хімізація сільського господарства викликає зміну генетичних, фізіологічних, біохімічних та інших функцій живих організмів. Пестициди призводять до зменшення кількості тварин на великих територіях.

Зважаючи на значення тваринного світу та вплив на нього антропогенного фактору особливої актуальності набувають питання охорони, відтворення та раціонального використання тваринного світу. З цією метою проводяться організаційно-господарські, біологічні, культурно-виховні заходи.

На території Смолінської громади розповсюджені види представників тваринного світу властиві для регіону, це 368 видів наземних хребетних тварин із 413 видів, відомих для Дніпровсько-Бузького лісостепового зоогеографічного району. Фауна представлена досить великою кількістю видів ссавців (65 видів): косуля, лось, дикий кабан, заєць-русак, лисиця, вовк, горностаї, куниця, ондатра, видра, єнотоподібний собака, їжак, бобр річковий, кріт,

кажани тощо. Багато гризунів. Найбільшим представником ссавців в є лось, найменші – бурозубка і білозубка. На території виявлено 279 видів птахів.

Також по території громади пролягають міграційні шляхи птахів.

Основними завданнями Програми щодо охорони об'єктів тваринного світу є:

- проведення організаційно-господарських, біологічних, культурно-виховних заходів роз'яснювальної роботи серед власників та орендарів земельних ділянок про необхідність збереження конкретних природних умов для існування представників тваринного світу регіону.

2.6 Охорона та збереження червонокнижних рослин та тварин

Рослинний світ Смолінської територіальної громади, є різноманітним. Більшість території лежить у зоні лісостепу. Природна рослинність займає 15-16% площі території області та представлена лісовим, степовим, лучним, болотним і водним типами рослинності. Лісова рослинність представлена змішаними лісами, найпоширеніші породи: дуб, клен польовий, клен гостролистий, акація, тополя, каштан, ясен, липа, береза, чорна горобина, вільха, обліпиха, верба, дика вишня, у підліску бересток, терен, калина, глід, ожина. Серед хвойних порід переважають сосна та ялина. Степова рослинність представлена багаторічними травами, злаками: тонконіг лучний та вузьколистий, пирій повзучий, типчак, тимофіївка, ковила, волошка, молочай, ромашка, стоколос тощо. Лучна і болотна рослинність поширена в заплавах річок. Серед квітучих степових рослин можна виділити горицвіт, барвінок, сон-траву, дикорослі іриси. У вологих тріщинах скель зростають дрібні папороті – асплений північний, асплений волосовидний, пухирник ламкий. Зростають також декілька видів шипшини.

Рідкісні й зникаючі рослини: ковила волосиста, ірис злаколистий, ірис понтичний, лілія лісова, астраган шерстистоквітковий, сон великий, барвінок малий, валеріана лікарська, звіробій звичайний, конвалія звичайна, льон жовтий, підсніжник звичайний та ін.

Зустрічаються види рідкісні та дуже рідкісні: до перших відносяться вуж водяний, мідянка, полоз жовточеревний та гадюка степова, а до других – полоз лісовий. Рідкісні тварини та птахи: борсук, свиня дика, заєць сірий, їжак звичайний, козуля європейська, зяблик, славка чорноголова, дрізд чорний, соловейко східний, синиця велика, жулан, малинівка, вівсянка звичайна, сіра чапля та інші.

Природні, біосферні заповідники на території Смолінської територіальної громади відсутні.

Основними завданнями Програми щодо охорони червонокнижних рослин та тварин є:

- проведення організаційно-господарських, біологічних, культурно-виховних заходів роз'яснювальної роботи серед власників, орендарів земельних ділянок, населення про необхідність збереження червонокнижних рослин та тварин.

3. Механізми реалізації Програми

3.1. Нормативно-правове забезпечення

Розроблення програми здійснювалось в межах законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», закону України «Про тваринний світ», закону України «Про рослинний світ», водного кодексу України, Земельного кодексу України, Правил благоустрою Смолінської територіальної громади та інших документів.

3.2. Строки виконання

Програму розраховано на 5 років: початок - 2025 рік; завершення - 2029 рік.

Програма за необхідності переглядається щороку з метою уточнення завдань, які необхідно вирішити у наступному році. Пропозиції щодо внесення змін до Програми готує відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ Смолінської селищної ради.

3.3. Фінансове забезпечення

Фінансове забезпечення Комплексної програми визначається у вигляді орієнтовних обсягів фінансових витрат, необхідних для виконання заходів в цілому і диференційовано за роками з визначенням джерел фінансування, у тому числі за рахунок коштів відповідних бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством України.

Прогнозні обсяги фінансового забезпечення виконання завдань Програми наведено у додатку 1.

3.4 Очікувані результати Програми

Виконання Програми надасть можливість забезпечити:

1. Реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього середовища: поліпшення екологічної ситуації, екологічного балансу населених пунктів громади та навколишньої території, покращення якості питної води, зменшення прямого та опосередкованого впливу людей і господарств на природу в цілому та (або) окремі її елементи (зменшення антропогенного навантаження на природу).
2. Забезпечити охорону та раціональне використання водних ресурсів.
3. Забезпечити облік, утримання та збереження поєзакисних смуг.
4. Забезпечити охорону та збереження червонокнижних рослин та тварин.
5. Повноцінне використання наявного потенціалу орендованих ставків на території громади водойм щодо рибного господарства.

3.5. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координацію діяльності та контроль за виконанням передбачених програмою заходів, залучення до виконання програми в установленому законодавством порядку підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та відомчого підпорядкування здійснює Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ Смолінської селищної ради.

З метою дотримання принципу колегіальності, компетентності та прозорості фінансового забезпечення реалізації Програми функції щодо здійснення системного моніторингу покладаються на постійну комісію селищної ради з питань землекористування, архітектури, будівництва та екології.

Громадський контроль за ходом реалізації Програми здійснюється (за їх бажанням) представниками громадських організацій, у статуті яких передбачено діяльність у сфері охорони надр.

4.ПАСПОРТ

Програми розвитку мінерально-сировинної бази, раціонального використання та охорони надр Смолінської селищної ради на 2025-2029 роки

Ініціатор розроблення Програми	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та житлово-комунального господарства Смолінської селищної ради					
Розробник Програми	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та житлово-комунального господарства Смолінської селищної ради					
Замовник (відповідальний виконавець) Програми	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та житлово-комунального господарства Смолінської селищної ради					
Учасники (співвиконавці) Програми	Структурні підрозділи та комунальні підприємства Смолінської селищної ради, інші суб'єкти господарювання					
Термін виконання Програми	2025-2029 роки					
Перелік джерел фінансування, які беруть участь у виконанні Програми	Кошти бюджету Смолінської територіальної громади; кошти підприємств; інші джерела фінансування (залучення коштів населення територіальної громади, гранти, кредити міжнародних організацій тощо)					
Загальний обсяг фінансових ресурсів необхідний для реалізації програми, тис. грн	Всього	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік	2029 рік
	2170	2000	40	40	40	50

Начальник відділу будівництва,

земельних ресурсів, архітектури, та ЖКГ _____ Володимир БОЙКО

**Фінансове забезпечення заходів
програми охорони навколишнього природного
середовища Смолінської селищної територіальної
громади на 2025 – 2029 роки**

№ п/п	Зміст заходів	Всього коштів, тис. грн	Джерело фінансування	Виконавець
I. Охорона і раціональне використання водних ресурсів				
1	Інвентаризація, паспортизація, утримання гідротехнічних споруд	20,0	місцевий бюджет	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ, суб'єкти господарювання
2	Проведення робіт по благоустрою водойм та поліпшенню їхнього технічного стану	40,0	місцевий бюджет, інші джерела фінансування, не заборонені законодавством	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ, ГО риболовів – любителів громади, суб'єкти господарювання
3	Проведення комплексу заходів по доведенню якості води у громадських колодязях до відповідних стандартів	20,0	місцевий бюджет, інші джерела фінансування, не заборонені законодавством	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ, КП «Смолінський добробут»
II. Забезпечення екологічного та санітарно-епідеміологічного благополуччя населення та охорона навколишнього середовища				
4	Своєчасне видалення бур'янів – алергенів	20,0	місцевий бюджет	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ. Селищна рада, КП «Смолінський добробут», ТОВ «ГУДЕКС – ЕКОСЕРВІС»
5	Боротьба з кліщами	20,0	місцевий бюджет	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ. Селищна рада, КП «Смолінський добробут», ТОВ «ГУДЕКС – ЕКОСЕРВІС»
III. Охорона лісів та утримання і збереження полезахисних смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення				
6	Проведення інвентаризації лісів, полезахисних смуг, само залісених земель	1000,0	місцевий бюджет, інші джерела фінансування, не заборонені	Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ

			законодавством	
7	Проведення роз'яснювальної роботи щодо збереження лісів	-	-	КП «Смолінський добробут», Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ
8	Введення посади лісника в КП «Смолінський добробут» та забезпечення його діяльності	1000,0	Бюджет КП, місцевий бюджет	Смолінська селищна рада, КП «Смолінський добробут»
IV. Охорона об'єктів тваринного світу				
9	Заходи щодо стерилізації бездомних собак	40,0	місцевий бюджет, інші джерела фінансування, не заборонені законодавством	Смолінська селищна рада, Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ, КП «Смолінський добробут»
V. Охорона та збереження червонокнижних рослин та тварин				
10	Охорона та збереження червонокнижних рослин та тварин	10,0	Бюджет КП, місцевий бюджет	Смолінська селищна рада, Відділ будівництва, земельних ресурсів, архітектури та ЖКГ, КП «Смолінський добробут»
Всього, тис. грн		2170,0		